

วิสัยทัศน์

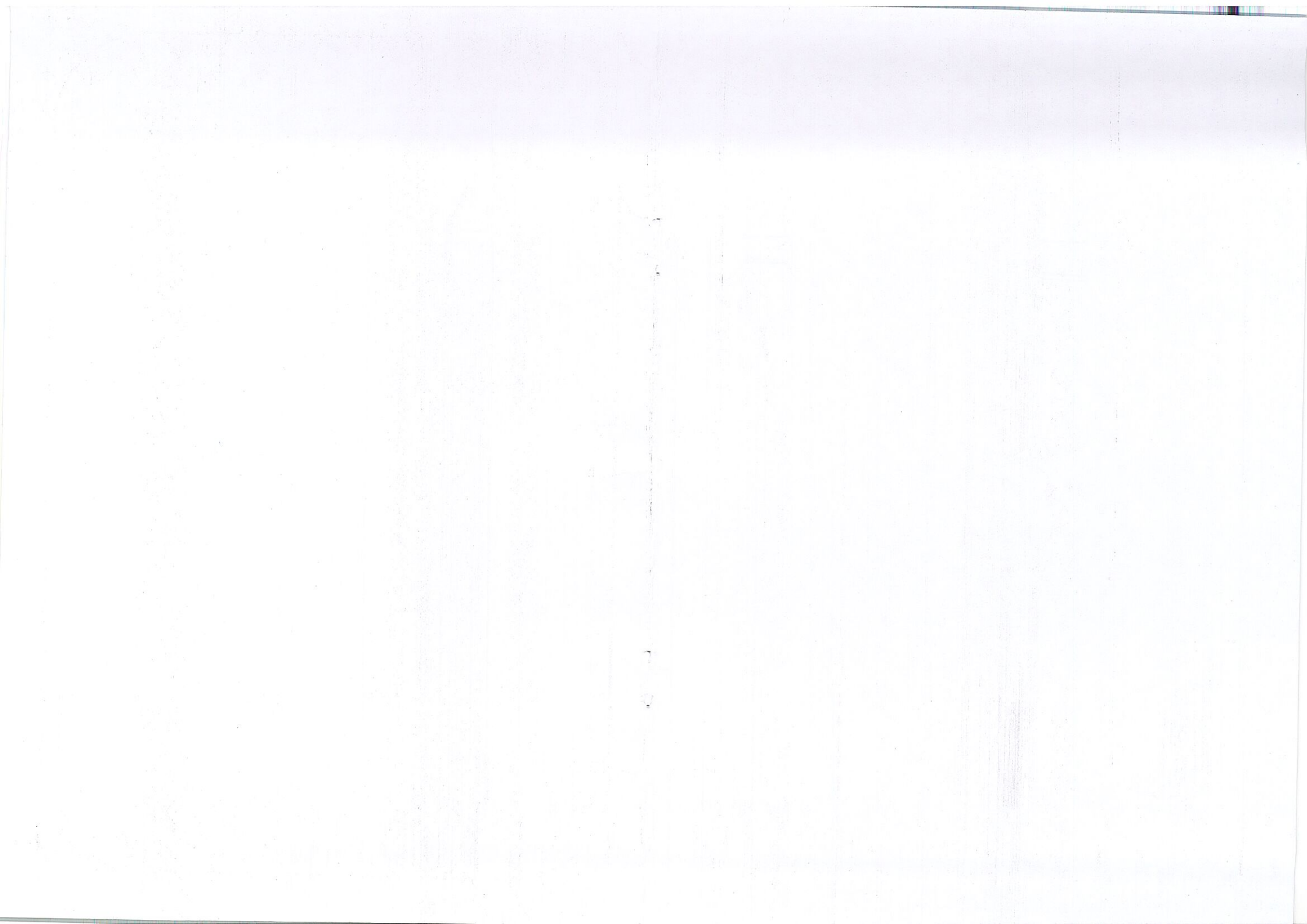
ศูนย์กลางการเรียนรู้ ประตุเศรษฐกิจ
พัฒนาคุณภาพชีวิต อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ธรรมนูญเกษตรปลอดภัย บ้านแม่ฮาว

อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
“คนบ้านแม่ฮาวร่วมใจ งดใช้สารเคมี เพื่อสุขภาพที่ดี”
ฉบับที่ 1 พ.ศ.2561

หมู่ 3 บ้านแม่ฮาว ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร
จังหวัดลำปาง 52190
โทร. 081-1629183

ธรรมนูญ เกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮาว
ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑

กิตติกรรมประกาศ

ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮาว พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ของคนบ้านแม่ฮาว เพื่อสร้างระบบ กลไกการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชผักของคนในบ้านแม่ฮาว อันมุ่งสู่การเป็นพื้นที่อาหารปลอดภัย ภายใต้ปรัชญา แนวคิด “ เศรษฐกิจพอเพียง ” ธรรมนูญฉบับนี้เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ ประชาชนและภาคีหลากหลายทั้งในและนอกพื้นที่บ้านแม่ฮาว ภายใต้ธรรมนูญประกอบด้วย ๕ หมวดหลัก ๆ ดังนี้
หมวดที่ ๑ หมวดทั่วไป หมวดที่ ๒ ต้นทุน และสภาพปัญหาที่สำคัญ
หมวดที่ ๓ เจตนารมณ์ หรือสิ่งที่คนในชุมชนบ้านแม่ฮาวพึงประสงค์ หมวดที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ หมวดที่ ๕ มาตรการ
การรักษา กฎ กติกา ตามธรรมนูญบ้านแม่ฮาว

ขอขอบคุณ นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป เลขาธิการคณะกรรมการ
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิงสยามพร ศิริณาวิน
ประธานคณะกรรมการเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง คณะอนุกรรมการ
ขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง (๔ pw) หน่วยจัดการ flagship จังหวัด
ลำปาง คุณศิริพร ปัญญาเสน พร้อมคณะและ อาจารย์ดร.ดวงใจ พุทธวงศ์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาลัยราชภัฏลำปาง สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง นอกจากนี้
ขอขอบคุณ ผู้ใหญ่ดำรงค์ ใจมูล ผู้ใหญ่บ้านแม่ฮาว เทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล
สาธารณสุขอำเภอห้างฉัตร อาสาสมัครสาธารณสุขบ้านแม่ฮาว พัฒนาชุมชนอำเภอ
ห้างฉัตร เกษตรอำเภอห้างฉัตร โรงเรียนบ้านแม่ฮาว ที่เป็นร่วมขับเคลื่อนการยกวาง
ธรรมนูญชุมชนอย่างแข็งขันตลอดมา

ท้ายนี้ ขอขอบคุณ พี่น้องประชาชนบ้านแม่ฮาว มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ
ร่วมเป็น เจ้าของและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันขับเคลื่อนธรรมนูญเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮาว
พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับนี้ให้บรรลุเจตนารมณ์ของคนบ้านแม่ฮาว ต่อไป

คณะกรรมการเชิงประเด็น การขับเคลื่อนสมัชชาสุขภาพจังหวัดลำปาง
บ้านแม่ฮาว

(ลงชื่อ).....พยาน
(นางแสงระวี รักสัตย์)
พัฒนาการอำเภอห้างฉัตร

(ลงชื่อ).....พยาน
(ดร.ดวงใจ พุทธวงศ์)
คณะกรรมการขับเคลื่อนประเด็นลำปาง

(ลงชื่อ).....พยาน
(นางสาวศิริพร ปัญญาเสน)
นายกสมาคมส่งเสริมการพัฒนาศรีและเยาวชนลำปาง

(ลงชื่อ).....พยาน
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ แพทย์หญิงสมพร ศิรินาวิน)
ประธานเครือข่ายสมัชชาสุขภาพ จังหวัดลำปาง

ธรรมนูญว่าด้วย เกษตรปลอดภัย บ้านแม่ฮาว ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ที่มีการ ใช้เครื่องมือในรูปแบบและระดับ ต่าง ๆ ได้แก่ ธรรมนูญสุขภาพทั้งระดับชุมชน ตำบล - อำเภอ - จังหวัด ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่าย ระดับพื้นที่ สามารถจัดทำธรรมนูญว่าด้วย ระบบสุขภาพเฉพาะพื้นที่ของตนเองโดยต้องไม่ขัดหรือแย้งกับธรรมนูญว่าด้วย ระบบสุขภาพแห่งชาติ ทั้งนี้ จะต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ใช้ข้อมูลวิชาการและการจัดการ ความรู้เป็นสำคัญเพื่อธรรมนูญว่าด้วย ระบบสุขภาพเฉพาะพื้นที่สะท้อนเจตนารมณ์ และเป็นพันธะร่วมกันของสังคมให้สังคมสามารถนำไปใช้เป็นฐานอ้างอิงในการกำหนด ทิศทางและเป้าหมายของระบบสุขภาพในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึง บัญญัติธรรมนูญนี้ขึ้นมา

บ้านแม่ฮาว ได้ดำเนินกิจกรรมนำร่องในการขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะ ประเด็นอาหารปลอดภัย ใน ๒ ปีที่ผ่านมา โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อ การยกระดับการปลูกพืชผักในพื้นที่ บ้านแม่ฮาว ให้ได้มาตรฐานแปลงด้วยภูมิปัญญาพร้อมทั้งขยายผลสู่การยกระดับให้ เป็นกติกาของชุมชนในการขยายพื้นที่การปลูกพืชผัก ให้ปลอดภัย สารพิษ ส่งผลให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งเพิ่มรายได้จากการปลูกพืชผักปลอด สารพิษ และสามารถเป็นพื้นที่ต้นแบบในการขยายแนวคิด มาตรฐานแปลงด้วยภูมิ ปัญญา ไปสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮ่าวประกอบด้วยสาระสำคัญ

๕ หมวดดังนี้

- หมวดที่ ๑ หมวดทั่วไป
หมวดที่ ๒ ต้นทุน และสภาพปัญหาที่สำคัญ
หมวดที่ ๓ เจตนารมณ์ หรือสิ่งที่คนในชุมชนบ้านแม่ฮ่าวพึงประสงค์
หมวดที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
หมวดที่ ๕ มาตรการการรักษา กฎ กติกา ตามธรรมนูญบ้านแม่ฮ่าว

หมวดที่ ๑ หมวดทั่วไป

- ข้อที่ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยของชุมชนบ้านแม่ฮ่าว”
ข้อที่ ๒ ธรรมนูญนี้มีผลตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ (๓) มาตรา ๘๗ (๑)(๒) (๓)(๔) และ (๕) และวรรคท้าย และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
ข้อที่ ๓ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ หมู่บ้าน นายกเทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล สมาชิกเทศบาลตำบลห้างฉัตร หมู่ที่ ๓ ประธานและคณะกรรมการกลุ่มสูงอายุประธานและคณะกรรมการ กลุ่มแม่บ้านประธานและคณะกรรมการกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ ในพื้นที่บ้านแม่ฮ่าว เป็นต้น
ข้อที่ ๔ ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยของชุมชนบ้านแม่ฮ่าว จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้
๔.๑ เป็นกติกาหรือข้อตกลงของคนในชุมชนบ้านแม่ฮ่าวใช้ร่วมกัน
๔.๒ สร้างจิตสำนึก และสร้างความตระหนักให้คนในชุมชนบ้านแม่ฮ่าว พิชัยของสารเคมีทุกประเภท ที่จะมีผลกระทบต่อคน สัตว์และสิ่งแวดล้อม

(ลงชื่อ).....

(นายวาทีต ปัญญาคม)
นายอำเภอห้างฉัตร

(ลงชื่อ).....

(นายไพโรจน์ สุขคำเมือง)
นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลห้างฉัตร แม่ตาล

(ลงชื่อ).....

(นายแพทย์โอฬาร ยิ่งเสรี)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้างฉัตร

(ลงชื่อ).....

(นายภาณุ อินทรวิจิตร)
เกษตรอำเภอห้างฉัตร

(ลงชื่อ).....

(พระครูโพธิ์สุตสุนทร)
เจ้าอาวาสวัดต้นซ้อแม่ฮ่าว

(ลงชื่อ).....

(ผ.อ.พิชัย สดเอี่ยม)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ฮ่าว

(ลงชื่อ).....

(นายวิชิตพงษ์ วงศ์เรือน)
สาธารณสุข อำเภอห้างฉัตร

(ลงชื่อ).....

(นายอภิชาติ สุภากุล)
กำนันตำบลห้างฉัตร

หมวดที่ ๗

บทเฉพาะกาล

ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮาว ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน นับจากวันประกาศใช้เป็นต้นไป และให้มีการทบทวนหลังจากประกาศใช้ จึงสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นหรือจัดเวทีประชาพิจารณ์ในระดับหมู่บ้าน

(ลงชื่อ).....

(นายดำรง ใจมูล)

ผู้ใหญ่บ้านแม่ฮาว

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๔.๓ เพื่อให้คนในชุมชนบ้านแม่ฮาว มีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์ ด้านการกิน อยู่อย่างปลอดภัย ห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากการใช้สารเคมี หรือบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย

๔.๔ เป็นพื้นที่ตัวอย่างในระดับตำบล หรืออำเภอในการไม่ใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ข้อที่ ๕ เกษตรปลอดภัย หมายถึง การปลูก พืช ผัก ผลไม้ที่ใช้สารเคมีปุ๋ยเคมีตามความจำเป็นเหมาะสมและถูกวิธี และมีความพยายามที่จะใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในจำนวนที่ลดลงตามลำดับ โดย ทดแทนด้วยการใช้สารชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมัก เป็นต้น

ข้อที่ ๖ ความมั่นคงทางอาหาร หมายถึง การที่คนในชุมชนบ้านแม่ฮาวสามารถเข้าถึงอาหารโดยการผลิตเองในครัวเรือน หรือเลือกซื้อและบริโภคอย่างถูกวิธี การผลิตอาหารให้ได้ปริมาณสม่ำเสมอความปลอดภัยทางอาหาร ความมั่นคงทางอาหารของชุมชน ทั้งยัง รวมถึงบริบทแวดล้อม อื่นๆ

ข้อที่ ๗ “ มาตรฐานแปลงภูมิปัญญา ” หมายถึง การกำหนดคุณภาพของพืชผักในแปลงปลูกด้วยองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนบ้านแม่ฮาว

หมวดที่ ๒ ต้นทุน และสภาพปัญหาที่สำคัญ

บ้านแม่ฮาว ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ ตำบลห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีจำนวนประชากร ๑,๗๘๓ คน หรือ ๗๓๖ ครัวเรือน จำแนกเป็นชาย ๘๐๐ คน เป็นหญิง ๙๘๓ คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ปลูกผัก บ้านแม่ฮาวเป็นพื้นที่ที่มีต้นทุนทางสังคม เช่น มีกลุ่มผู้ปลูกพืชผักปลอดสารพิษเดิมอยู่ แคนนำชุมชนมีความเข้มแข็ง คนในชุมชนให้ความร่วมมือดี พื้นฐานอาชีพของคนส่วนใหญ่คือ การทำเกษตรกรรม ปลูกข้าว พืชผักสวนครัว รวมถึงมีการปลูกพืชผักปลอดภัยไว้รับประทานภายในครัวเรือน มีการรวมกลุ่มเพื่อการปลูกผักปลอดภัยเพื่อการค้าการทำงานเชิงบูรณาการของหน่วยงานในพื้นที่ เช่น วัด โรงเรียนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) เทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล ฯลฯ ในการดำเนินงานต่างๆ ในพื้นที่ การงดเหล้าในพิธีกรรมต่างๆ ในชุมชนทำให้แม่ฮาว ได้รับรางวัลงานศพปลอดการเลี้ยงเหล้า ทำให้คนในชุมชนมีกำลังใจในการรณรงค์ สานต่อเรื่องนี้ต่อไปอย่างจริงจัง คนในบ้านแม่ฮาวได้ร่วมกันคิดเมนูผัก ๒ เมนู เพื่องานพิธีต่างๆ ในชุมชน รวมถึงการรณรงค์ให้ครัวเรือนปลูกผัก ๒ ชนิดไว้รับประทาน และมีการสร้างนวัตกรรม ด้วยการใช้หอมแดงแทนเครื่องปรุงรส การดำเนินมาตรการลดอาหารรสจัด การลดหวาน มัน เค็ม ส่งผลให้คนในบ้านแม่ฮาว มีภาวะโภชนาการดีขึ้น ด้วยฐานคิดที่ว่า หากคนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี ก็จะลดรายจ่ายในการรักษาพยาบาล ถือเป็นการเพิ่มรายได้ให้ประชุมชน

อย่างไรก็ตาม ยังมีสถานการณ์ความเสี่ยงด้านทรัพยากรธรรมชาติ เช่น มีการใช้สารเคมีฆ่าหญ้าในพื้นที่สาธารณะ เช่น ใกล้เคียงลำเหมือง หรือพื้นที่ภายในหมู่บ้าน นอกจากนั้นเกษตรกรส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก ส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพ และยังก่อเกิดอันตรายต่อสุขภาพของเกษตรกร และผู้บริโภค นอกจากนั้นเกษตรกรต้องประสบปัญหา ต้นทุน การทำนา ทำไร่สูง เนื่องจากต้องเสียเงินซื้อสารเคมี ปุ๋ยเคมี และต้องจ้างแรงงานใน

หมวดที่ ๕ มาตรการการรักษา กฎ กติกา ตามธรรมนูญเกษตรปลอดภัย ข้อที่ ๑๕ คนบ้านแม่ฮาว ร่วมกับคณะกรรมการ ฯ มีหน้าที่ดังนี้

๑๕.๑ กำหนดให้มีระบบ กลไก และมาตรการการดูแล และอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ชุมชนบ้านแม่ฮาว

๑๕.๒ ห้ามใช้ยาฆ่าแมลง ฆ่าหญ้า หรือสารเคมีที่เป็นพิษ ในที่พื้น ใกล้เคียง สาธารณะ ลำเหมือง พื้นที่ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน บริเวณไร่นาที่ใกล้บ้าน อย่างเด็ดขาด หากฝ่าฝืนจะต้องถูกดำเนินการดังต่อไปนี้

- ๑) ครั้งที่ ๑ ว่ากล่าวตักเตือน
- ๒) ครั้งที่ ๒ ว่ากล่าวตักเตือน และลงบันทึกการให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่กระทำอีก
- ๓) ครั้งที่ ๓ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท
- ๔) ครั้งที่ ๔ ปรับเป็นสองเท่า

๑๕.๓ ห้ามเผาเศษวัชพืช ขยะ หรืออื่น ๆ โดยเฉพาะในช่วงเดือน มีนาคม - เดือนพฤษภาคม ในพื้นที่ที่อยู่อาศัย บริเวณพื้นที่สาธารณะ หรือบริเวณไร่นา อย่างเด็ดขาด หากฝ่าฝืนจะต้องถูกดำเนินการดังต่อไปนี้

- ๑) ครั้งที่ ๑ ว่ากล่าวตักเตือน
- ๒) ครั้งที่ ๒ ว่ากล่าวตักเตือน และลงบันทึกการให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่กระทำอีก
- ๓) ครั้งที่ ๓ ปรับ ๑,๐๐๐ บาท
- ๔) ครั้งที่ ๔ ปรับเป็นสองเท่า

๑๔.๕ กำหนดบทบาท ประธาน “ คุ่ม ” ในการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ประเด็นอาหารปลอดภัย เช่น การวางแผนการเพาะปลูกพืชผัก การดูแล การใช้ สารเคมี การรณรงค์ และ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืช ผัก ของคนใน บ้านหัวน้ำ เป็นต้น

๑๔.๖ ใช้ศักยภาพของคนในชุมชนที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งปราชญ์ ชาวบ้าน คนหนุ่มสาวในพื้นที่บ้านแม่ฮาว มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำเพื่อ พัฒนาผลผลิตเกษตรอินทรีย์

๑๔.๗ การเชื่อมประเด็นสู่นโยบายของเทศบาลตำบลหางฉัตรแม่ตาล โดย ผ่านกระบวนการประชาคม ให้ประเด็นอาหารปลอดภัยเป็นประเด็นที่คนใน ชุมชน เสนอเข้าไปไว้ในแผนเพื่อการจัดสรรงบประมาณจากเทศบาล ตำบลหางฉัตรแม่ตาล

๑๔.๘ การดำเนินการควบคู่กับ กิจกรรมอื่นๆ เช่น การตรวจสอบสารพิษในเลือด ของกลุ่มเสี่ยงการรณรงค์ให้มีการล้างผักก่อนปรุง เช่น การใส่น้ำส้มสายชูลง ไปในน้ำล้างผัก รวมถึงการประกวดเกี่ยวกับ พืชผัก สวนครัว ของคนใน หมู่บ้าน เพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนหันมาให้ความสำคัญกับ การปลูกและ บริโภคพืชผักที่ปลอดภัย

๑๔.๙ จัดตั้งให้มีศูนย์เรียนรู้ ๓ ฐาน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาค ส่วนต่างๆ อย่างน้อย วัด โรงเรียน และคนในชุมชน ฐานเกษตรกร บ้านแม่ฮาว ฐานวัด และฐานโรงเรียน

๑๔.๑๐ หาแนวทางเพื่อกำหนดให้มีพื้นที่แปลงกลาง เพื่อการเพาะพันธุ์ พืชผัก แจกคนในชุมชนบ้านแม่ฮาว

ทุกขั้นตอน การทำนา เช่น ค่าแรงงานปลูก ๑,๕๐๐ บาท ค่าแรงงานเกี่ยวข้าว ๕๐๐ บาท รวมถึงพื้นที่ประสบปัญหาเรื่องน้ำสำหรับการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง สถานการณ์ข้างต้นนี้ ทำให้ผู้นำ เกษตรกร คนในชุมชน และหน่วยงานใน พื้นที่ต้องลุกขึ้นมาทบทวนตนเอง เพื่อหาทางออกในเรื่องดังกล่าว เวทีการพูดคุย เกิดขึ้น ครั้งแล้วครั้งเล่า จนในที่สุดผู้นำชุมชนกลุ่มหนึ่งได้นำเอาแนวคิด ธรรมนูญ ชุมชนหรือกติกา มาเป็นเครื่องมือ ชักชวนคนบ้านแม่ฮาว ได้ร่วมกัน คิด ร่วมกันตัดสินใจ กำหนดกรอบกติกาขึ้นมา เพื่อเป็นแนวทางการทำการเกษตรอย่าง ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต และผู้บริโภค รวมถึงเพื่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึง เป็นที่มาของ “ ธรรมนูญเกษตรปลอดภัยบ้านแม่ฮาว ” ฉบับนี้

หมวดที่ ๓ เจตนารมณ์ หรือสิ่งที่คนในชุมชนบ้านแม่ฮาวพึงประสงค์

ข้อที่ ๘ เจตนารมณ์ของคนบ้านแม่ฮาว หมายถึง ความมุ่งมั่นของคนบ้านแม่ฮาว ที่ความต้องการดำเนินวิถีชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข โดยน้อมนำเอาหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้เป็นแนวทาง และอยู่ร่วมกันในลักษณะถ้อยที ถ้อยอาศัยกัน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ข้อที่ ๙ ออกมาตรการ หรือแนวทางร่วมกันในการลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีทางด้าน การเกษตรและทดแทนด้วย สารชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมัก รวมถึงการลดการใช้ยาฆ่าหญ้าในพื้นที่สาธารณะ เช่น ใกล้เคียงเหมือง ถนน หรือพื้นที่ใกล้ที่อยู่อาศัย หรือสถานที่ราชการ

ข้อที่ ๑๐ ออกมาตรการ หรือแนวทางร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้คนใน พื้นที่บ้านแม่ฮาว ปลูก และบริโภคพืช ผักปลอดภัย

ข้อที่ ๑๑ ออกมาตรการในการรักษา อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง ให้อุดมสมบูรณ์สามารถเป็นแหล่งอาหาร สำคัญของคนในชุมชนต่อไป

หมวดที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คนบ้านแม่ฮาว มีหน้าที่ มีจิตสำนึก ร่วมกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ข้อที่ ๑๒ กำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมา ๑ ชุด มีคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑๒.๑ คณะกรรมการมาจากตัวแทนภาคส่วนต่างๆ เช่น ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น

โรงเรียน เทศบาลตำบลห้างฉัตรแม่ตาล วัด ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน

๑๒.๒ ทำหน้าที่ในการวางแผน จัดทำแผนปฏิบัติการ การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขึ้นมาที่มุ่งเน้นในด้านการเกษตร

ปลอดภัยในหมู่บ้าน โดยให้เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาหมู่บ้านเพื่อพัฒนาให้ หมู่บ้านเป็นไปตามเจตนารมณ์ของคนในหมู่บ้านแม่ฮาว

๑๒.๓ คณะกรรมการร่วมกันเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนแผนงานใน ลักษณะบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่

๑๒.๔ ทำหน้าที่กำกับติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ อย่าง สม่ำเสมอ

๑๒.๕ จัดทำสรุปผลการดำเนินงานและนำเสนอผลการดำเนินงานให้คนบ้าน แม่ฮาวได้รับทราบทุก ๆ เดือน เช่น รายงานในที่ประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน เป็นต้น

ข้อที่ ๑๓ คณะกรรมการฯ ในข้อ ๑๒ ร่วมกับคนบ้านแม่ฮาว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑๓.๑ ร่วมกันส่งเสริม การอนุรักษ์ การฟื้นฟู ฝักระวัง ระบบนิเวศ การป้องกัน การเผาไม่ให้เกิดหมอกควันและมลพิษทางอากาศ

๑๓.๒ กำหนดแนวเขตพื้นที่สาธารณะ และที่ดินทำกินอย่างเหมาะสม

๑๓.๓ พัฒนา แหล่งกักเก็บน้ำและระบบประปาที่มีคุณภาพเพื่อการอุปโภค บริโภค และด้านอื่นๆ ที่ชุมชน/หมู่บ้านได้ประโยชน์สูงสุด

๑๓.๔ กำหนดมาตรการลด และเลิกการใช้สารเคมีที่เป็นพิษในการดำรงชีวิต หากมีความจำเป็นให้ใช้อย่างถูกวิธี และต้องให้มีการแจ้งแก่กรรมการฯ ก่อน ทุกครั้ง

๑๓.๕ ควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อม กลิ่น ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง ควัน ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ข้อที่ ๑๔ คนในชุมชนร่วมกัน ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑๔.๑ กำหนด และรณรงค์ให้แต่ละหลังคาเรือนปลูกพืช ผัก ปลอดภัยเพื่อประทานเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๓ ชนิดในแต่ละปี

๑๔.๒ การวางแผนการปลูกพืชผัก เพื่อป้องกัน ผลผลิตล้นตลาด อันเป็น สาเหตุ หนึ่งของราคาผลผลิตตกต่ำ รวมถึงการศึกษาความต้องการของลูกค้า หรือตลาด เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการปลูก

๑๔.๓ รณรงค์ให้มีการปลูกพืชผักอินทรีย์ เริ่มจากพืชผักที่คนในชุมชนนิยม รับประทานก่อนเป็นอันดับแรก

๑๔.๔ การบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เช่น โรงเรียนแม่ฮาว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เทศบาลตำบลห้างฉัตร แม่ตาล วัด เป็นต้น โดยให้แต่ละหน่วยงานสามารถนำภารกิจของหน่วยงาน ตนเองมาบูรณาการการทำงานในครั้งนี้นี้เพื่อหลีกเลี่ยง “วงจรสามเหลี่ยม” คือ จน (มหาดไทย) เจ็บ (สาธารณสุข) ไม่รู้ (การศึกษา)